

Kene Hakkında Genel Bilgi

Gönderen : mku - 04/08/2008 08:48

Kene hakkında herpey!

<http://cilginbalikci.com/images/kene.jpg> <http://cilginbalikci.com/images/kene1.jpg>

Dünyada 40 dan fazla ülke bugün kene tehdidi ile karþý karþýyadır. Türkiye de bu ülkelerden biridir. Ülkemiz, iklim ve coğrafik olarak birçok kene türünün üreme ve gelişmesi için çok uygun bir ortam oluşturmaktadır. Ülkemizde bugüne kadar görülen kene vakaları ülkemizde hastalık taşıyan kene türünün Hyalomma marginatum marginatum olduğu belirlenmiştir. Kene ısırma vakalarından çýkarak Türkiye nin kene haritasý çýkarýlmaya çalyþýlmýþtır.

Kýrým Kongo hastalýđý insanda hafif gribal belirtiler ile ölüme varan dolapým bozukluklarına kadar belirtiler gösterse de, bulapým ve evcil hayvanlarda pek belirti göstermemektedir.

Diđer tapýdýklarý bazý önemli hastalık etmenlerini de Rusya Bahar-Yaz Humması, Kýrým Hemorajik Humması, Omsk Hemorajik Humması, Kolarado Kene Humması, Kolarado Kene Humması, Dalgaly Humma, Ýran Dalgaly Humması, Lyme ve Veba olarak sayabiliriz.

Kenelerin hastalık etmenlerini insanlara taşıması insanların kanını emmesiyle olur. Bunun dýþýnda kene elle ezilirken veya çýkarýlýrken, hastalıkly hayvanla temas, hasta insanın vücut sıvısı (tükrük, idrar, kan, akıntı, irin vs) ile temas sonucu da hastalığa bulapabilmektedir.

Virüs kene vücudunda kene ölüncüye kadar canlılýđýný koruyabildiđi gibi, kenenin yumurtası da geçerek canlılýđýný sürdürmektedir.

Kene ısırılma vakalarına göre oluşturulmuş risk haritasý

Neden Bukadar Fazla Ürediler ve Salgın Hale Geçtiler ?

Küresel ısınmaya bağly olarak kene popülasyonunda ciddi artýþlar beklenmektedir olabilir. İklim değişiklikleri sonucu ısınan havaların ortamlarda kenelerin daha uzun süre canlı kalmalarına, daha hızlı gelişmelerine ve daha fazla yumurta koyarak üremelerine neden olabilmektedir.

Kene mücadelesinde gerileme ve direnç gelişimi olmuştur. Keneler ile mücadelenin kontrolsüz olarak yapılyyor olması, ilaçlama ve kontrolsüz yapılması kenede dayanıklılıđý arttırmýþtır.

Yabany hayvanların popülasyonundaki artýþla birlikte kenenin konukçu sayısı artmýþ ve daha hızlı yayılıþý gerçekleşmiştir. Örneğin hayvan çepitliliđi ve sayısı bakımından zenginliđe sahip olan ilimizde kenenin yayılıþý daha hızlı olmuştur.

Dođada doğal dengenin çepitli nedenlerden dolayı bozulması sonucu Keneyi kontrol altına alan faktörlerin ortadan kalkması ve azalması. Kuþ gribi sonrası bir çok kanatly hayvanın ölmesi veya öldürülmesi.

Keneler Nasýl Tanýnýr ve Nerelerde Bulunur?

Keneler otlak, çalylyk ve kırsal alanlarda yapayan küçük oval þekilli, 6-8 bacakly, uçamayan, sıçrayamayan mercimek büyüklüğünde kırmızımsýntrak renkte küçük hayvanlardır. Keneler bir konukçudan diğerine hemen geçmezler. Önce toprağa inerler oradan ya doğrudan konukçuya tırmanýrlar ya da kısa boylu ađaç ve çalylara tırmanarak oradan gecen canlıların üzerlerine kendilerini bulaşdırırlar. Keneler konukçularının varlıđýný titrebimlerden, ısı ve kokusundan belirlemektedir.

Kene Isırmalarından Korunmak İçin Neler Yapmalıyız ?

Kene sıcak mevsimlerde daha fazla üremekte özellikle Türkiye'de Mayıs ve Eylül aylarında çok fazla görüldüğünden bu dönem kene tarafından ısırılma vakaları ve hastalık riski artmaktadır.

Öncelikle kişisel önlemler almak maksadıyla keneler ile bulapık olan bölgelere girmekten kaçınılmalıdır. Keneler ile bulapık bölgelerde bulunmanız halinde, yolun ortasından yürünölmeli ve bitkilere değmekten kaçınılmalıdır. Keneler her zaman yerde olmaz bazı bölgelerde boylu ađaç ve çalylara tırmanarak alttan ve yanından gecen hareketli cisimlerin üzerine kendilerini bırakýrlar.

Kene yayılıþý olan alanlara giderken açık renkli giysiler giyilmeli. Böylelikle, üzerinize düþen veya tırmanan keneleri giysilerinizin üzerinde kolaylıkla fark edebilirsiniz. Paçalarının çoraplarının içine sokarak, kenelerin pantolon paçalarının içine girmesini önleyebilirsiniz. Ama bazı keneler ayakkabıların ve hatta çorapların içine girebilir. Ayak ve topuklarının kene varlıđý yönünde kontrol etmeyi de unutmayınız.

Kenenin yayılıp gösterdiği yerlere gidenler lastik çizme giymeli, pantolonlarının paçaları çorap içine almalıdır. Diz kısmınıza yapışkan bant bağlayarak ayağınızdan yukarı tırmanmak isteyen kenelerin bu kısımlara yapışmasını da sağlamak mümkündür.

Eve girerken günlük Kene Kontrolü yapın. Kene ile buluşmak olabilecek bölgelerden döndükten sonra, tüm vücudunuzu olası kenelerden kontrol ediniz. El veya boy aynası kullanarak, vücudunuzun her yerini gözden geçirin ve gördüğünüz keneleri panik yapmadan vücudunuzdan uzaklaştırın.

Kene varlığı yönünden, kendinizde ve çocuklarınızda, özellikle " Saç ve kıllı bölgelerin içi ve çevresi, " Koltuk altı , " Kulak içi ve dışı , " Göbek deliğinin içi, " Dizlerin arkası ve baldır kısımları, " Bacak arası ve kısımları, " Bel çevresi vücut bölgelerini kontrol ediniz.

Ev Hayvanlarınızda da Kene Varlığı Yönünden Kontrol Ediniz. Keneler, ev içerisine giysiler ve ev hayvanları yoluyla taşınabilir. İki de dikkatlice kontrol edilmeli ve kene bulunması halinde uzaklaştırılmalıdır. Giysiler dýbardan gelindiğinde kontrolleri yapılmak üzere yapılmalıdır.

Gerek insanların gerekse hayvanları kenelerden korumak için hapere kovucu ilaçlar (DEET; repellent) olarak bilinen böcek kaçıranlar dikkatli bir şekilde kullanılabilir (Bunlar sıvı, losyon, krem, katı ya da aerosol şeklinde hazırlanan maddeler olup, cilde sürülerek veya elbiselere emdirilerek uygulanabilmektedir). Bu ilaçların Sağlık Bakanlığı tarafından onaylı olmasına dikkat edilmelidir. Unutulmaması gereken bir konuda bu maddelerin etkileme süreleri vardır. Etkisi kaybolduğunda keneler gelebilmektedir.

Hapere kovucular hayvanların baş veya bacaklarına da uygulanabilir; ayrıca bu maddelerin emdirildiği plastik beritler, hayvanların kulaklarına veya boynuzlarına takılabilir.

Kenelerin bulunduğu alanlara gidildiği zaman vücutta belli aralıklarla kene kontrolü yapılmalıdır.

Hayvanların kenelerden korunabilmesi için öncelikle hayvan barınaklarının düzenlenmesi, barınaklardaki yarık ve çatlakların kapatılması gerekmektedir. Ayrıca toprağa uygulanabilen ilaçlar ile barınaklar düzenli olarak ilaçlanmalıdır. Özellikle bahar aylarından başlayarak, kenelerin aktivasyon gösterdikleri dönemlerde hayvanlara sistemik ve uzun süre etkili akarisitler (organik ilaçlar) uygulanmalıdır. Veteriner hekimler yörede kene vakasının sıklıkla rastlandığı alanlarda evcil hayvanları kontrol etmeli ve keneli hayvanları kenelerinden temizlenmelidir.

Keneler, yumurtlama, gömlek deşirtme ve konukçu arama zamanlarında toprakta ve yarıklarda-çatlaklarda bulunmaktadırlar. Bundan dolayı yarıkların hayvan yapamının olduğu mera ve otlakların kontrol altında tutulması gereklidir. Bu alanlarda çevreye zarar vermeden ortamdaki diğer canlılara zarar vermeyecek ilaçlar olarak bilinen organik ve biyolojik ilaçlar kullanılarak mücadele yapılması uygun olacaktır. İlaçlamalarda öncelik hayvanların yarıklarında kullanıldığı dinlenme ve sulama alanları, gübre birikim bölgeleri ve ahırlara verilmelidir. Bir kere ilaçlamanın yetersiz olduğu düşünülerek iklim şartlarına göre 3-4 hafta aralar ile kene aktivasyon süresince ilaçlamalara devam edilmelidir. Son yıllarda, kene popülasyonunun kontrolünde biyolojik yöntemlerin kullanılmasına ilişkin çalışmalar da yürütülmektedir. Ancak bunun olumlu sonuçlanması için zamana ihtiyaç vardır. Oysa bu duyarlı konuda zamanın önemi büyüktür.

*** Toplumsal kene mücadelesinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın İl ve İlçe Teşkilatları, İl ve İlçe Sağlık Müdürlükleri ve yerel yönetimlerden oluşan bir komisyon kurularak acilen mücadelenin yapılacağı alanlar ve mücadele yöntemleri belirlenmeli ve uygulamaya sokulmalıdır.

En çok kene ısırması ile karışık karışık kalanlar ?

Tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar, özellikle köy, mezra ve yayla gibi yerleşim yerlerinde kalanlar, çobanlar, çiftçiler, köylüler, Veteriner hekimler

Kasaplar, Mezbaha çalışanları

Orman Mühendisleri, Ziraat Mühendisleri ve teknik çalışanları,

Doğa araştırmacıları ve Araştırma yapan Bilim adamları

Avcılar

Kamp ve piknik yapanlar, askerler ve korunmasız olarak Evcil yada vahşi hayvanların gezindiği alanlarda gezinenler risk altındadır.

Kene Isırığında Neler Yapılmalıdır?

Kene insandan kan emmek amacıyla öncelikle kendine uygun bir yer belirler ve ağız parçalarını deri içine sokarak kan emmeye başlar. Kenenin bu durumuna bizler ısırma adı veriyoruz. Bu andan sonra gömlek deşirtene kadar sizden ayrılmaz. Kenelerin deriye tutunmalarından sonra, kısa bir süre içerisinde vücuttan uzaklaştırılmaları, kene yoluyla bulaşabilecek hastalıkların bulaşmasını azaltır. Hayvanlardan ve insanlardan keneleri güvenli bir şekilde uzaklaştırabilmek için aşağıda sıralanan önerileri takip edebilirsiniz.

Isırık yerini sabitleyen keneler kesinlikle öldürülmeden, ezilip patlatılmadan ve kenenin ağız kısmı koparılmadan, bir pensle doğrudan düz olarak, döndürmeden yavaşça çekilip alınmalıdır. Isırılan yer bol sabunlu suyla yıkanmalı, alkolle temizlenmelidir. Isırık yeri esnasında kenenin ağız parçasının kopma ihtimali de vardır. Bu durumda panik yapmamızdır. Kopan ağız parçasını da

---

çýkarýnýz veya sađlýk birimine vardýđýnýzda çýkartýrýnýz.

Çýplak elle keneye temas etmeyiniz, eđer elle tutulacaksa eldiven giyiniz veya naylon bir popet yardýmý ile keneleri toplayýnýz.

Vücuttaki kenelerin üzerine herhangi bir kimyasal madde (alkol, klonya, gazyađý v.b) dökülmemeli, sigara veya atep kullanarak keneler uzaklaýtýrýlmamalıdır. Çünkü bu maddeler kenenin kusmasına sebebiyet vereceđinden hastalık bulaýtırma riskini artýrmaktadır.

Kýzarýklık ve atep gibi hastalık bulgularý yönünden temkinli olunmalıdır. Böyle bulgular gözlenmesi halinde en yakýn sađlık birime bařvurunuz. Çýkartýđýnýz keneyi de beraberinizde bir kavanoza koyarak götürüp tahlil için görevlilere teslim ediniz. Ülkemizde kene ýsýrmaların sonucu behirde yapayanlar panik havasý içinde kırsal kesimdekiler ise umursamaz durumdadýrlar. Bu iki yaklařýmda yanlıřtır. Dođada yapayan her kene hastalık etmenini tařýmadýđý düřünülmeli ama tedbiri de elden býrakmamız lazımdır.

=====